

Redaktionelt forord

Tema: EU's legitimitet

EU's legitimitet er det overordnede tema for dette nummer af Samfundsøkonomen. Emnet har fået en fornyet aktualitet i de senere år, fordi det kan ses som et aspekt ved den stigende skepsis angående indretningen af det europæiske samarbejde, som stadig flere aktører i stadig flere lande giver udtryk for. I forbindelse med flere folkeafstemninger har befolkningerne stemt »nej« til initiativer, som er blevet opfattet som en udvikling i retning af yderligere integration. Den britiske befolkning har desuden haft en afstemning om selve medlemsspørgsmålet.

I samfundsforskningen behandles disse spørgsmål ofte som spørgsmål angående EU's større eller mindre legitimitet på forskellige felter. I dette temanummer analyseres EU's legitimitet netop i en række artikler fra forskellige vinkler.

I den første artikel behandler Marlene Wind spørgsmålet om, hvorvidt den aktive brug af den tyske forfatningsdomstol bidrager til at underminere EU-rettens legitimitet. Den tyske forfatningsdomstol er en stærk spiller i det tyske politiske system. Det er et forhold, som har betydning for både tysk EU-politik og for EU-politikken som helhed, således som Marlene Wind afdækker det.

Efterfølgende analyserer Dorte Sindbjerg Martinsen samspillet mellem EU's domstol og befolkningerne i EU med henblik på at bidrage til at forstå EU's legitimitet eller mangel herpå. EU's domstol er ofte blevet beskyldt for at bedrive »domstolsaktivisme«. Hvad bunder beskyldningen i, og er den rigtig? Det spørgsmål forsøger Dorte Sindbjerg Martinsen at besvare.

Morten Jarlbæk Pedersen diskuterer i sin artikel, hvordan man måler EU's output-legitimitet, der ofte påstås at være det, som er mest afgørende for opbakningen til EU. Mens mange analyser af EU's legitimitet drejer sig om, hvilket problemer der er med EU's input-legitimitet (dvs., hvordan vælgere og medlemslande får indflydelse i EU's beslutningsproces), drejer EU's output-legitimitet sig om EU's resultater. Morten Jarlbæk Pedersen argumenterer for, at output-legitimiteten er nok så afgørende, men hvordan måles den?

Lone Wandahl Mouyal analyserer i sin artikel EU's frihandelsaftale med USA, bl.a. med henblik på at afdække den demokratiske legitimitet af denne type aftaler. Forhandlingerne om EU's frihandelsaftale med USA har affødt en voldsom politisk aktivitet, hvor nogle aktører betvivler legitimiteten i nogle af de foreliggende udkast til en aftale. Hvorfor det forholder sig således, analyseres af Lene Wandahl Mouyal.

Det demokratiske underskuds behandling i forskningen er emnet for Mads Dagnis Jensens artikel om EU's demokratiske underskud. Spørgsmålet om EU's demokratiske underskud

har været omdrejningspunktet for megen diskussion om EU's legitimitet. I artiklen kortlægger Mads Dagnis Jensen denne diskussion og peger på sammenhængen med, hvilken demokratimodel der (ofte implicit) opereres med.

Afslutningsvis analyserer Peter Nedergaard EU's legitimitet (eller mangel herpå) med udgangspunkt i det sidste års migrant- og flygtningekrise i Europa. Netop de senere års flygtningekrise har i høj grad sat EU's legitimitet på en prøve. Peter Nedergaard analyserer, hvorfor det forholder sig således.

Peter Nedergaard, gæsteredaktør